

บทที่ 5

สรุปการวิจัย อภิปรายผล และข้อเสนอแนะ

1. สรุปการวิจัย

1.1 วัตถุประสงค์ของการวิจัย การวิจัยเรื่อง การผลิตสับปะรดตามระบบการจัดการคุณภาพและตามมาตรฐานโรงงานของเกษตรกรอำเภอนครไทย จังหวัดพิษณุโลก มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาและเปรียบเทียบ ดังนี้

1.1.1 ลักษณะส่วนบุคคล สภาพทางสังคม และเศรษฐกิจของเกษตรกรผู้ปลูกสับปะรด

1.1.2 สภาพการผลิตสับปะรดโรงงานของเกษตรกร

1.1.3 ความรู้และการปฏิบัติของเกษตรกรเกี่ยวกับการผลิตสับปะรดตามระบบการจัดการคุณภาพและตามมาตรฐานโรงงาน

1.1.4 ปัญหาของการผลิตสับปะรดและความต้องการการส่งเสริมของเกษตรกรในการผลิตสับปะรดตามระบบการจัดการคุณภาพและมาตรฐานโรงงาน

1.2 วิธีการดำเนินงานวิจัย

ประชากรที่ใช้ศึกษา คือ เกษตรกรผู้ปลูกสับปะรดโรงงาน ในอำเภอ นครไทย จังหวัดพิษณุโลก โดยมีเกษตรกรผู้ปลูกสับปะรดโรงงานที่ได้รับรองมาตรฐาน GAP จำนวน 200 คน และเกษตรกรที่ปลูกสับปะรดโรงงานทั่วไป จำนวน 385 คน การกำหนดขนาดของการสุ่มตัวอย่าง พิจารณาจากกลุ่มเกษตรกรผู้ปลูกสับปะรดโรงงานที่มีจำนวนน้อยกว่าเป็นหลัก คือ เกษตรกรผู้ปลูกสับปะรดโรงงานที่ได้รับรองมาตรฐาน GAP แล้วใช้การกำหนดขนาดตัวอย่างของ Taro Yamane ที่ความคลาดเคลื่อน 0.08 ได้กลุ่มตัวอย่าง จำนวน 88 คน และกำหนดตัวอย่างจากเกษตรกรผู้ปลูกสับปะรดโรงงานทั่วไป โดยใช้การกำหนดขนาดตัวอย่างของ Taro Yamane ที่ความคลาดเคลื่อน 0.09 ได้กลุ่มตัวอย่าง 94 คน หลังจากนั้น ทำการสุ่มรายชื่อเกษตรกรแต่ละกลุ่มด้วยวิธีการสุ่มตัวอย่างแบบง่าย (simple random sampling) โดยเขียนรายชื่อเกษตรกรแต่ละกลุ่มแล้วจับฉลาก และดำเนินการสนทนากลุ่ม (Focus Group) โดยการสัมภาษณ์แบบเจาะลึก ถึงประเด็นที่เกษตรกรไม่ดำเนินการขอรับรองมาตรฐาน GAP สำหรับสับปะรด จากกรมวิชาการเกษตร จำนวน 10 ราย

สำหรับเครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ เป็นแบบสัมภาษณ์แบบมีโครงสร้าง แล้วนำข้อมูลมาวิเคราะห์ด้วยเครื่องคอมพิวเตอร์โปรแกรมสำเร็จรูป สถิติที่ใช้ในการวิจัยประกอบด้วย สถิติพรรณนา ใช้บรรยายลักษณะของข้อมูล เช่น ค่าร้อยละ ค่าเฉลี่ย ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน ค่าสูงสุด ค่าต่ำสุด นอกจากนี้ ก็มีการวิเคราะห์โดยใช้สถิติอนุมาน ได้แก่ การทดสอบไคสแควร์ และ t-test

1.3 ผลการวิจัย

1.3.1 ลักษณะส่วนบุคคล สภาพทางสังคม และเศรษฐกิจของเกษตรกร

1) ลักษณะส่วนบุคคลและสภาพทางสังคม พบว่า เกษตรกรผู้ปลูกสับปะรด โรงงานที่ได้รับรองมาตรฐาน GAP ส่วนใหญ่เป็นเพศชาย อายุเฉลี่ย 47.49 ปี มีสถานภาพสมรส จบการศึกษาระดับประถมศึกษา มากกว่าระดับอื่น จำนวนสมาชิกในครัวเรือนเฉลี่ย 4.15 คน ส่วนใหญ่เป็นสมาชิกกลุ่มลูกค้านาคารเพื่อการเกษตรและสหกรณ์การเกษตร รองลงมาเป็นสมาชิกกลุ่มเกษตรกร ผู้ปลูกสับปะรด และเป็นสมาชิกกลุ่มเกษตรกร บางส่วนมีตำแหน่งทางสังคม เป็นคณะกรรมการกลุ่มเกษตรกรผู้ปลูกสับปะรด

สำหรับเกษตรกรที่ปลูกสับปะรดโรงงานทั่วไป ส่วนใหญ่เป็นเพศชาย อายุเฉลี่ย 52.47 ปี มีสถานภาพสมรส จบการศึกษาระดับประถมศึกษา มากกว่าระดับอื่น จำนวนสมาชิกในครัวเรือนเฉลี่ย 3.51 คน ส่วนใหญ่เป็นสมาชิกกลุ่มลูกค้านาคารเพื่อการเกษตรและสหกรณ์การเกษตร รองลงมาเป็นสมาชิกกลุ่มเกษตรกรผู้ปลูกสับปะรด และสมาชิกกลุ่มวิสาหกิจชุมชน

เมื่อเปรียบเทียบอายุของเกษตรกรและจำนวนสมาชิกในครัวเรือนของเกษตรกร 2 กลุ่ม พบว่า มีความแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 โดยเกษตรกรผู้ปลูกสับปะรดโรงงานที่ได้รับการรับรองมาตรฐาน GAP มีอายุเฉลี่ยต่ำกว่าและจำนวนสมาชิกในครัวเรือนเฉลี่ยสูงกว่าเกษตรกรผู้ปลูกสับปะรดโรงงานทั่วไป

2) สภาพทางเศรษฐกิจ พบว่า เกษตรกรผู้ปลูกสับปะรดโรงงานที่ได้รับการรับรองมาตรฐาน GAP ประกอบอาชีพทำไร่ รองลงมาประกอบอาชีพรับจ้าง มีพื้นที่ทำการเกษตรทั้งหมดเฉลี่ย 19.36 ไร่ แบ่งเป็นพื้นที่ทำการเกษตรของตนเองเฉลี่ย 11.43 ไร่ พื้นที่ทำการเกษตรแบบเช่าเฉลี่ย 7.90 ไร่ โดยมีพื้นที่ปลูกสับปะรดเฉลี่ย 13.56 ไร่ พื้นที่ปลูกสับปะรดที่ได้รับการรับรองมาตรฐาน GAP เฉลี่ย 6.10 ไร่ มีจำนวนแรงงานในครัวเรือนเฉลี่ย 2.31 คน จำนวนแรงงานจ้างเฉลี่ย 2.22 คน มีต้นทุนในการผลิตสับปะรดเฉลี่ย 8,128.75 บาทต่อไร่ ได้รับผลผลิตสับปะรดเฉลี่ย 3,625 กิโลกรัมต่อไร่ โดยแหล่งเงินทุนในการผลิตสับปะรดส่วนใหญ่เป็นทุนของตนเองและกู้ยืม ซึ่งแหล่งเงินกู้ยืมส่วนใหญ่มาจากสถาบันการเงิน/ธกส. เกษตรกรผู้มีรายได้ของครัวเรือนในปี 2559 เฉลี่ย 113,357.95 บาท โดยมีรายได้ในภาคการเกษตรของครัวเรือนเฉลี่ย 70,062.50 บาทได้นอกภาคเกษตรในปี 2559 เฉลี่ย 32,222.22 บาท

เกษตรกรผู้ปลูกสับปะรดโรงงานทั่วไป ประกอบอาชีพทำไร่ รองลงมา ประกอบอาชีพทำนา และรับจ้าง มีพื้นที่ทำการเกษตรทั้งหมดเฉลี่ย 26.68 ไร่ แบ่งเป็นพื้นที่ทำการเกษตรของตนเองเฉลี่ย 25.01 ไร่ พื้นที่ทำการเกษตรแบบเช่าเฉลี่ย 1.59 ไร่ โดยมีพื้นที่ปลูกสับปะรดเฉลี่ย 9.41 ไร่ มีจำนวนแรงงานในครัวเรือนเฉลี่ย 2.29 จำนวนแรงงานจ้างเฉลี่ย 2.44 คน มีต้นทุนในการผลิตสับปะรดเฉลี่ย 6,293.88 บาทต่อไร่ ได้รับผลผลิตสับปะรดเฉลี่ย 3,051.25 กิโลกรัมต่อไร่ โดยแหล่งเงินทุนในการผลิตสับปะรดส่วนใหญ่เป็นทุนของตนเองและกู้ยืม ซึ่งแหล่งเงินกู้ยืมส่วนใหญ่มาจากสถาบันการเงิน/ธกส. เกษตรกรมีรายได้ของครัวเรือนในปี 2559 เฉลี่ย 90,342.55 บาท โดยมีรายได้ในภาคการเกษตรของครัวเรือน เฉลี่ย 81,973.60 บาท รายได้นอกภาคเกษตรในปี 2559 เฉลี่ย 18,126.92 บาท

เมื่อเปรียบเทียบสภาพทางเศรษฐกิจของเกษตรกรทั้ง 2 กลุ่ม พบว่า มีความแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 โดยเกษตรกรผู้ปลูกสับปะรดโรงงานที่ได้รับการรับรองมาตรฐาน GAP มีค่าเฉลี่ยมากกว่าเกษตรกรผู้ปลูกสับปะรดโรงงานทั่วไป ในประเด็น พื้นที่ปลูกสับปะรด ต้นทุนค่าเตรียมดิน ต้นทุนค่าสารเคมี ต้นทุนการผลิตสับปะรดเฉลี่ยต่อไร่ และผลผลิตสับปะรดเฉลี่ยต่อไร่ ในขณะเดียวกัน เกษตรกรผู้ปลูกสับปะรดโรงงานที่ได้รับการรับรองมาตรฐาน GAP มีค่าเฉลี่ยน้อยกว่าเกษตรกรผู้ปลูกสับปะรดโรงงานทั่วไป ในประเด็น พื้นที่ทำการเกษตรทั้งหมด รายได้ภาคการเกษตรของครัวเรือนในปี 2559 และรายได้นอกภาคการเกษตรของครัวเรือนในปี 2559

นอกจากนี้ เมื่อเปรียบเทียบผลกำไรจากการผลิตสับปะรดโรงงานระหว่างเกษตรกรผู้ปลูกสับปะรดโรงงานที่ได้รับการรับรองมาตรฐาน GAP และเกษตรกรผู้ปลูกสับปะรดโรงงานทั่วไป พบว่า ไม่มีความแตกต่างอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 โดยเกษตรกรผู้ปลูกสับปะรดโรงงานที่ได้รับการรับรองมาตรฐาน GAP มีต้นทุนการผลิตเฉลี่ย 8,128.75 บาท ได้รับผลผลิตสับปะรดเฉลี่ย 3,625 กิโลกรัมต่อไร่ ราคาขายผลผลิตสับปะรดกิโลกรัมละ 4.5 บาท เกษตรกรได้ผลกำไรในการผลิตสับปะรด 8,183.75 บาทต่อไร่ ส่วนเกษตรกรผู้ปลูกสับปะรดโรงงานทั่วไป มีต้นทุนการผลิตเฉลี่ย 6,300.27 บาท ได้รับผลผลิตสับปะรดเฉลี่ย 3,051.25 กิโลกรัมต่อไร่ ราคาขายผลผลิตสับปะรดกิโลกรัมละ 4.5 บาท เกษตรกรได้ผลกำไรในการผลิตสับปะรด 7,430.36 บาทต่อไร่

1.3.2 สภาพการผลิตสับปะรดโรงงานของเกษตรกร พบว่า เกษตรกรผู้ปลูกสับปะรดโรงงานที่ได้รับการรับรองมาตรฐาน GAP ปลูกสับปะรดในสภาพพื้นที่ส่วนใหญ่เป็นที่ราบเชิงเขา ลักษณะดินเป็นดินร่วนปนทราย การเตรียมดินจะมีการ ไถตะ และไถแปร พันธุ์สับปะรดโรงงานที่ใช้เป็นพันธุ์ปัตตาเวีย เกษตรกรจะใช้ทั้งจุกและหน่อเป็นส่วนขยายพันธุ์ที่ใช้ปลูก ซึ่งจะมีการคัดขนาดหน่อ/จุกเป็นบางครั้ง ส่วนใหญ่มีการใช้สารเคมีในการป้องกันโรคเน่าก่อนปลูก

สารเคมีที่ใช้คือ เมทาแลกซิล และอาลิเอท ลักษณะการปลูกจะปลูกเป็นพืชเดี่ยว ส่วนใหญ่ปลูกเป็นแถวคู่ ในด้านการดูแลรักษา เกษตรกรส่วนใหญ่จะใช้ปุ๋ยเคมี วิธีการใส่ปุ๋ยจะใส่ทางดิน และพ่นทางใบ เกษตรกรทั้งหมดอาศัยน้ำฝนในการปลูกสับปะรด การกำจัดวัชพืชจะใช้วิธีตัดหรือถอน และใช้สารเคมีร่วมด้วย ส่วนใหญ่จะมีการใช้สารเคมีในการบังคับดอก สารเคมีที่ใช้ส่วนใหญ่ คือ แคลเซียมคาร์ไบด์ ช่วงระยะเวลาบังคับดอกส่วนใหญ่จะเป็นช่วงเช้า หรือช่วงเย็น เกษตรกรส่วนใหญ่จะไม่มีการใช้สารเคมีในการกำจัดโรค/แมลงศัตรูสับปะรด บางส่วนมีการใช้สารชีวภัณฑ์ ในการป้องกันการตกค้างของไนเตรท ส่วนใหญ่ทำโดยหลังบังคับดอกไม่ใส่ปุ๋ย และไม่ทำลายจุกสับปะรด หลักการในการเก็บเกี่ยวสับปะรด ส่วนใหญ่นับอายุหลังการบังคับดอก และดูผลเปลี่ยนสี วิธีการจำหน่ายผลผลิตจะจำหน่ายผ่านแผงพ่อค้าคนกลาง และจะมีการคัดผลที่ไม่สมบูรณ์ทิ้ง เช่น ผลแกน ผลฉีกแตก ผลจุกผิดปกติ เป็นต้น

เกษตรกรที่ปลูกสับปะรดโรงงานทั่วไป ปลูกสับปะรดในสภาพพื้นที่ส่วนใหญ่เป็นที่ราบเชิงเขา ลักษณะดินส่วนใหญ่เป็นดินร่วนปนทราย การเตรียมดินจะมีการไถและไถแปร พันธุ์สับปะรดโรงงานที่ใช้เป็นพันธุ์ปัตตาเวีย เกษตรกรจะใช้ทั้งจุกและหน่อเป็นส่วนขยายพันธุ์ที่ใช้ปลูก เกษตรกรส่วนใหญ่จะมีการคัดขนาดหน่อ/จุกทุกครั้งก่อนปลูก ส่วนใหญ่มีการใช้สารเคมีในการป้องกันโรคเน่าก่อนปลูก สารเคมีที่ใช้คือ เมทาแลกซิล ลักษณะการปลูกจะปลูกเป็นพืชเดี่ยว ส่วนใหญ่ปลูกเป็นแถวคู่ ในด้านการดูแลรักษา ส่วนใหญ่จะใช้ปุ๋ยเคมี วิธีการใส่ปุ๋ยจะใส่ทางดิน และพ่นทางใบ เกษตรกรทั้งหมดอาศัยน้ำฝนในการปลูกสับปะรด การกำจัดวัชพืชส่วนใหญ่จะใช้สารเคมีอย่างเดียว จะมีการบังคับดอกด้วยการใช้สารเคมี สารเคมีที่ใช้ส่วนใหญ่ คือ แคลเซียมคาร์ไบด์ ช่วงระยะเวลาบังคับดอกส่วนใหญ่จะเป็นช่วงเช้า หรือช่วงเย็น เกษตรกรส่วนใหญ่จะไม่มีการใช้สารเคมีในการกำจัดโรค/แมลงศัตรูสับปะรด บางส่วนมีการใช้สารชีวภัณฑ์ การป้องกันการตกค้างของไนเตรท ส่วนใหญ่ทำโดยไม่ทำลายจุกสับปะรด และหลังบังคับดอกไม่ใส่ปุ๋ย หลักการในการเก็บเกี่ยวสับปะรด ส่วนใหญ่ดูผลเปลี่ยนสี และนับอายุหลังการบังคับดอก วิธีการจำหน่ายผลผลิตจะจำหน่ายผ่านแผงพ่อค้าคนกลาง และจะมีการคัดผลที่ไม่สมบูรณ์ทิ้ง เช่น ผลแกน ผลฉีกแตก ผลจุกผิดปกติ เป็นต้น

1.3.3 ความรู้และการปฏิบัติของเกษตรกรเกี่ยวกับการผลิตสับปะรดตามระบบการจัดการคุณภาพและตามมาตรฐานโรงงาน

1) แหล่งรับความรู้ข่าวสารทางการเกษตร พบว่า เกษตรกรผู้ปลูกสับปะรดที่ได้รับรองมาตรฐาน GAP ส่วนใหญ่อ้อยละ 71.6 ได้มีความรู้เกี่ยวกับการปลูกสับปะรดจากผู้นำท้องถิ่น (กำนัน, ผู้ใหญ่บ้าน) รองลงมาร้อยละ 58.0 ได้มีความรู้เกี่ยวกับการปลูกสับปะรดจากเพื่อนบ้านหรือเครือข่าย ร้อยละ 52.3 ได้มีความรู้เกี่ยวกับการปลูกสับปะรดจากหน่วยงานของรัฐ

หรือเจ้าหน้าที่ส่งเสริมการเกษตร ร้อยละ 37.5 ได้รับความรู้เกี่ยวกับการปลูกสับปะรดจากโทรทัศน์ ร้อยละ 20.4 ได้รับความรู้เกี่ยวกับการปลูกสับปะรดจากอินเทอร์เน็ต และร้อยละ 18.2 ได้รับความรู้เกี่ยวกับการปลูกสับปะรดจากวิทยุกระจายเสียง

สำหรับเกษตรกรผู้ปลูกสับปะรดทั่วไป จากการศึกษาพบว่า ส่วนใหญ่ร้อยละ 34.0 ได้รับความรู้เกี่ยวกับการปลูกสับปะรดจากผู้นำท้องถิ่น (กำนัน, ผู้ใหญ่บ้าน) รองลงมาร้อยละ 30.9 ได้รับความรู้เกี่ยวกับการปลูกสับปะรดจากโทรทัศน์ ร้อยละ 29.8 ได้รับความรู้เกี่ยวกับการปลูกสับปะรดจากหน่วยงานของรัฐ หรือเจ้าหน้าที่ส่งเสริมการเกษตร ร้อยละ 28.7 ได้รับความรู้เกี่ยวกับการปลูกสับปะรดจากเพื่อนบ้าน หรือเครือข่าย และร้อยละ 25.5 ได้รับความรู้จากวิทยุกระจายเสียง

2) ความรู้พื้นฐานในการผลิตสับปะรดตามระบบการจัดการคุณภาพและตามมาตรฐานโรงงาน พบว่า เกษตรกรผู้ปลูกสับปะรดโรงงานที่ได้รับการรองมาตรฐาน GAP และเกษตรกรผู้ปลูกสับปะรดโรงงานทั่วไป มีความรู้ความพื้นฐานในการผลิตสับปะรดตามระบบการจัดการคุณภาพและตามมาตรฐานโรงงาน ดังนี้ แหล่งน้ำที่ใช้ในการปลูกสับปะรด เลือกตอบ ใช้แหล่งน้ำที่ไม่ไหลผ่านชุมชน หรือเขตโรงงานอุตสาหกรรม ความรู้เกี่ยวกับลักษณะพื้นที่ปลูกสับปะรด เลือกตอบ พื้นที่ไม่เคยมีการระบาดของศัตรูพืช หรือไม่มีการใช้สารเคมีอย่างรุนแรงมาก่อน ความรู้เกี่ยวกับการเลือกใช้สารเคมี เลือกตอบ ชนิดที่ตรงกับศัตรูพืช ความรู้เกี่ยวกับการเก็บรักษาและขนย้ายผลผลิต เลือกตอบ ขนย้ายผลผลิตด้วยความระมัดระวัง พาชนะในการขนย้ายและสถานที่เก็บรักษาสะอาด ปราศจากการปนเปื้อนจากวัสดุแปลกปลอม ความรู้เกี่ยวกับการบันทึกข้อมูล เลือกตอบ บันทึกแหล่งที่มาของปัจจัยการผลิตทุกชนิด และการปฏิบัติทุกขั้นตอน ความรู้เกี่ยวกับการปฏิบัติให้ผลผลิตปราศจากศัตรูพืช เลือกตอบ สำรวจการเข้าทำลายของโรคและแมลงศัตรูพืชสม่ำเสมอ ความรู้เรื่องการผลิตสับปะรดให้ได้ผลผลิตมีขนาดสม่ำเสมอ เลือกตอบ คัดหน่อพันธุ์ที่มีความสม่ำเสมอและใช้สารเคมีบังคับดอกเมื่อน้ำหนักต้นไม่น้อยกว่า 2.5 กก. ความรู้เรื่องการเก็บเกี่ยวและการปฏิบัติหลังการเก็บเกี่ยว เลือกตอบ เก็บเกี่ยวเมื่อผลมีอายุไม่น้อยกว่า 5 เดือน หลังการบังคับดอก ความรู้เกี่ยวกับคุณภาพขั้นต่ำตามมาตรฐานโรงงาน เลือกผลมีความสด ไม่มีรอยช้ำ ไม่มีลักษณะแตกเผา ผลแกน ไม่มีศัตรูพืชและสิ่งแปลกปลอม ความรู้เรื่องการแบ่งชั้นคุณภาพสับปะรดโรงงาน เลือกตอบ สับปะรดโรงงานแบ่งชั้นคุณภาพได้ 3 ชั้นคุณภาพ ความรู้เรื่องการกำหนดเรื่องขนาดและน้ำหนักของสับปะรดโรงงาน เลือกตอบ มีการกำหนดขนาดและน้ำหนักของสับปะรดโรงงาน

เมื่อพิจารณาถึงจำนวนของเกษตรกรที่ตอบถูกในแต่ละประเด็นพบว่า จำนวนเกษตรกรผู้ปลูกสับปะรดโรงงานที่ได้รับการรับรองมาตรฐาน GAP ตอบถูกมากกว่าเกษตรกร

ผู้ปลูกสับปะรดโรงงานทั่วไปอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ 0.05 ในประเด็น พื้นที่ปลูกสับปะรด การเก็บรักษาและการขนย้ายผลผลิตในแปลง และการผลิตสับปะรดให้ได้ผลผลิตที่มีขนาดสม่ำเสมอ แต่น้อยกว่าในประเด็นการแบ่งชั้นคุณภาพสับปะรดโรงงาน

3) การปฏิบัติของเกษตรกรในการผลิตสับปะรดตามระบบการจัดการคุณภาพ และตามมาตรฐาน โรงงาน พบว่า เกษตรกรผู้ปลูกสับปะรดโรงงานที่ได้รับรองมาตรฐาน GAP โดยภาพรวมที่ปฏิบัติตามระบบการจัดการคุณภาพและตามมาตรฐานโรงงาน มีการปฏิบัติดังนี้ น้ำที่ใช้เพาะปลูกสับปะรดต้องได้จากจากแหล่งน้ำที่ไม่มีสภาพแวดล้อมซึ่งก่อให้เกิดการปนเปื้อน พื้นที่ปลูกต้องไม่อยู่ในสภาพแวดล้อมซึ่งก่อให้เกิดการปนเปื้อนวัตถุ หรือสิ่งที่เป็นอันตรายต่อผลผลิต มีการควบคุมโรค แมลง และศัตรูพืชในการผลิตสับปะรด การใช้วัตถุอันตรายทางการเกษตร ต้องใช้ตามคำแนะนำของกรมวิชาการเกษตร ขณะปฏิบัติงานเกี่ยวกับวัตถุอันตรายทางการเกษตร มีการสวมเสื้อผ้าปิดชิด และมีอุปกรณ์ป้องกันสารเคมีที่จะเข้าสู่ร่างกาย เลือกหน่อพันธุ์ที่มีคุณภาพตรงตามพันธุ์และมาจากแหล่งพันธุ์ที่เชื่อถือได้ มีการตรวจสอบคุณสมบัติของปัจจัยการผลิตที่สำคัญ เช่น ปุ๋ยเคมี สารเคมี เป็นต้น มีการจัดการเพื่อให้ต้นสับปะรดออกดอกตามกำหนดเวลาที่ใกล้เคียงกัน ไม่ทำลายลูกสับปะรด เพื่อป้องกันการตกค้างของไนเตรทในผลสับปะรดเกินมาตรฐานที่กำหนด มีการสำรวจการเข้าทำลายของโรคและแมลงศัตรูพืชในแปลงปลูกอย่างสม่ำเสมอ เก็บเกี่ยวเมื่อผลสับปะรดมีความแก่ที่เหมาะสม เก็บเกี่ยวอย่างถูกสุขลักษณะ เพื่อป้องกันการปนเปื้อน และไม่ให้งาผลสับปะรดที่เก็บเกี่ยวแล้วสัมผัสกับพื้นดิน คัดแยกสับปะรดที่ไม่ได้คุณภาพออกจากสับปะรดที่มีคุณภาพ มีการจัดการด้านสุขลักษณะของสถานที่และวิธีการขนย้าย การพักผลผลิต หรือการเก็บรักษาผลผลิต มีความรู้ความเข้าใจ หรือได้รับการฝึกอบรมสุขลักษณะส่วนบุคคล เพื่อให้สามารถปฏิบัติงานได้อย่างถูกสุขลักษณะ มีความรู้หรือได้รับการฝึกอบรมที่เกี่ยวข้องกับการปฏิบัติทางการเกษตรที่ดี มีการบันทึกข้อมูลการปฏิบัติงานในขั้นตอนการผลิตทุกระยะอย่างสม่ำเสมอ สามารถตรวจสอบย้อนกลับได้ และมีการปฏิบัติบางครั้ง คือ การเก็บรักษาการบันทึกข้อมูลการปฏิบัติงาน และเอกสารสำคัญที่เกี่ยวข้องกับการปฏิบัติงานไว้อย่างน้อย 2 ปี

เกษตรกรผู้ปลูกสับปะรดโรงงานทั่วไป เลือกปฏิบัติประจำ ดังนี้ น้ำที่ใช้เพาะปลูกสับปะรดต้องได้จากจากแหล่งน้ำที่ไม่มีสภาพแวดล้อมซึ่งก่อให้เกิดการปนเปื้อน พื้นที่ปลูกต้องไม่อยู่ในสภาพแวดล้อมซึ่งก่อให้เกิดการปนเปื้อนวัตถุ หรือสิ่งที่เป็นอันตรายต่อผลผลิต ขณะปฏิบัติงานเกี่ยวกับวัตถุอันตรายทางการเกษตร มีการสวมเสื้อผ้าปิดชิด และมีอุปกรณ์ป้องกันสารเคมีที่จะเข้าสู่ร่างกาย เลือกหน่อพันธุ์ที่มีคุณภาพตรงตามพันธุ์และมาจากแหล่งพันธุ์ที่เชื่อถือได้ มีการตรวจสอบคุณสมบัติของปัจจัยการผลิตที่สำคัญ เช่น ปุ๋ยเคมี สารเคมี เป็นต้น มีการจัดการเพื่อให้ต้นสับปะรดออกดอกตามกำหนดเวลาที่ใกล้เคียงกัน ไม่ทำลายลูกสับปะรด เพื่อป้องกันการ

ตกค้างของไนเตรทในผลสับปะรดเกินมาตรฐานที่กำหนด มีการสำรวจการเข้าทำลายของโรคและแมลงศัตรูพืชในแปลงปลูกอย่างสม่ำเสมอ เก็บเกี่ยวเมื่อผลสับปะรดมีความแก่ที่เหมาะสม เก็บเกี่ยวอย่างถูกต้องสุกสุก เพื่อป้องกันการปนเปื้อน และไม่ให้อายุผลสับปะรดที่เก็บเกี่ยวแล้วสัมผัสกับพื้นดิน คัดแยกสับปะรดที่ไม่ได้คุณภาพออกจากสับปะรดที่มีคุณภาพ มีการจัดการด้านสุขลักษณะของสถานที่และวิธีการขนย้าย การพักผลผลิตหรือการเก็บรักษาผลผลิต และมีการปฏิบัติบางครั้ง คือ มีการควบคุมโรค แมลง และศัตรูพืชในการผลิตสับปะรด การใช้วัตถุอันตรายทางการเกษตร ต้องใช้ตามคำแนะนำของกรมวิชาการเกษตร มีความรู้หรือได้รับการฝึกอบรมที่เกี่ยวข้องกับการปฏิบัติทางการเกษตรที่ดี มีการบันทึกข้อมูลการปฏิบัติงาน งานในขั้นตอนการผลิตทุกระยะอย่างสม่ำเสมอ สามารถตรวจสอบย้อนกลับได้ การเก็บรักษาการบันทึกข้อมูลการปฏิบัติงาน และเอกสารสำคัญที่เกี่ยวข้องกับการปฏิบัติงานไว้อย่างน้อย 2 ปี

1.3.4 ปัญหาของการผลิตสับปะรดและความต้องการการส่งเสริมของเกษตรกรในการผลิตสับปะรดตามระบบการจัดการคุณภาพและมาตรฐานโรงงาน

1) ปัญหาของการผลิตสับปะรดตามระบบการจัดการคุณภาพและมาตรฐานโรงงาน เกษตรกรผู้ปลูกสับปะรดโรงงานที่ได้รับรองมาตรฐาน GAP มีปัญหาในระดับมาก 4 ประเด็น คือ ผลผลิตมีราคาถูก โรงงานรับซื้อผลผลิตมีจำกัด ต้นทุนสร้างแหล่งน้ำมีราคาแพง และหน่อพันธุ์มีราคาแพง สำหรับเกษตรกรผู้ปลูกสับปะรดโรงงานทั่วไป มีปัญหาในระดับมาก 3 ประเด็น คือ ผลผลิตมีราคาถูก รองลงมาคือ หน่อพันธุ์มีราคาแพง และขาดแหล่งหน่อพันธุ์ดี เมื่อเปรียบเทียบระดับปัญหาเกี่ยวกับการผลิตสับปะรดตามระบบการจัดการคุณภาพและตามมาตรฐานโรงงาน มีความแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับนัยสำคัญ 0.05 ได้แก่ น้ำไม่เพียงพอและไม่สามารถควบคุมได้ ต้นทุนการสร้างแหล่งน้ำมีราคาแพง ดินขาดความอุดมสมบูรณ์ สภาพพื้นที่ไม่เหมาะสมในการปลูกสับปะรด เกษตรกรขาดความรู้เรื่องการใช้สารเคมี การขาดแคลนแหล่งหน่อพันธุ์ดี เกษตรกรขาดความรู้เรื่องการเก็บหน่อพันธุ์ไว้ใช้เอง เกษตรกรขาดความรู้ความเข้าใจในเรื่องการเก็บรักษาและการขนย้ายผลผลิตในแปลง เกษตรกรขาดอุปกรณ์การบรรจุผลผลิต เกษตรกรขาดความรู้เกี่ยวกับวิธีการเก็บเกี่ยวที่ถูกต้อง และเกษตรกรเขียนหนังสือไม่คล่อง หรือเขียนไม่เป็น

2) ความต้องการการส่งเสริมของเกษตรกรในการผลิตสับปะรดตามระบบการจัดการคุณภาพและมาตรฐานโรงงาน พบว่า เกษตรกรผู้ปลูกสับปะรดโรงงานที่ได้รับรองมาตรฐาน GAP มีความต้องการการส่งเสริมในระดับมากที่สุด 1 ประเด็น คือ ควรมีการบูรณาการของหน่วยงานของรัฐ องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น และภาคเอกชน ในการจัดหางบประมาณสนับสนุนการผลิตสับปะรดตามระบบการจัดการคุณภาพ และมีความต้องการอยู่ในระดับมากมี 5 ประเด็น คือ

มีการถ่ายทอดเทคโนโลยีเพื่อเพิ่มประสิทธิภาพการผลิต ลดต้นทุนการผลิต และเพิ่มคุณภาพผลผลิต ควรมีการอบรมการผลิตสาร อินทรีย์เพื่อป้องกันกำจัดศัตรูพืชเพื่อลดปริมาณการใช้สารเคมี ควรมีการให้ความรู้ด้านการใช้สารเคมีที่ถูกต้องอย่างสม่ำเสมอ ควรอบรมให้เกษตรกรสามารถเป็นผู้ตรวจรับรองผลผลิตสับปะรดที่ผลิตตามระบบการจัดการคุณภาพเบื้องต้นด้วยตนเอง และควรมีการอบรมทบทวนความรู้เรื่องการผลิตสับปะรดตามระบบการจัดการคุณภาพและตามมาตรฐานโรงงาน

ส่วนเกษตรกรผู้ปลูกสับปะรดโรงงานทั่วไป มีความต้องการการส่งเสริมอยู่ในระดับมากทุกประเด็น คือ ควรมีการให้ความรู้ด้านการใช้สารเคมีที่ถูกต้องอย่างสม่ำเสมอ ควรมีการบูรณาการของหน่วยงานของรัฐ องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น และภาคเอกชน ในการจัดหางบประมาณสนับสนุนการผลิตสับปะรดตามระบบการจัดการคุณภาพ ควรมีการอบรมทบทวนความรู้เรื่องการผลิตสับปะรดตามระบบการจัดการคุณภาพและตามมาตรฐานโรงงาน มีการถ่ายทอดเทคโนโลยีเพื่อเพิ่มประสิทธิภาพการผลิต ลดต้นทุนการผลิต และเพิ่มคุณภาพผลผลิต ควรมีการอบรมการผลิตสารอินทรีย์เพื่อป้องกันกำจัดศัตรูพืชเพื่อลดปริมาณการใช้สารเคมี และมีการถ่ายทอดเทคโนโลยีเพื่อเพิ่มประสิทธิภาพการผลิต ลดต้นทุนการผลิต และเพิ่มคุณภาพผลผลิต

เมื่อเปรียบเทียบระดับต้องการการส่งเสริมของเกษตรกรในการผลิตสับปะรดตามระบบการจัดการคุณภาพและตามมาตรฐานโรงงานของเกษตรกรผู้ปลูกสับปะรดทั้ง 2 กลุ่ม มีความแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 ในบางประเด็น ได้แก่ ควรมีการอบรมการผลิตสารอินทรีย์เพื่อป้องกันกำจัดศัตรูพืชเพื่อลดปริมาณการใช้สารเคมี ควรมีการให้ความรู้ด้านการใช้สารเคมีที่ถูกต้องอย่างสม่ำเสมอ และควรมีการบูรณาการของหน่วยงานของรัฐต่างๆ ที่เกี่ยวข้อง และ อบต. ในการจัดหางบประมาณสนับสนุนการผลิตสับปะรดตามระบบการจัดการคุณภาพ

3) สาเหตุของการไม่ขอรับรองมาตรฐาน GAP สำหรับสับปะรด ของจากการการสนทนากลุ่ม (Focus Group) โดยการสัมภาษณ์แบบเจาะลึก ถึงประเด็นที่เกษตรกรไม่ดำเนินการขอรับรองมาตรฐาน GAP สำหรับสับปะรด จากกรมวิชาการเกษตร สัมภาษณ์เกษตรกรจำนวน 10 ราย มี 3 ประเด็น คือ เกษตรกรปลูกสับปะรดในพื้นที่ไม่มีเอกสารสิทธิ์ จึงทำให้ไม่สามารถขอรับรองมาตรฐาน GAP สับปะรดได้ เกษตรกรยังไม่เห็นความสำคัญของการขอรับรองมาตรฐาน GAP สับปะรดเนื่องจากราคาขายสับปะรดไม่แตกต่างกัน และเกษตรกรไม่มีความรู้เกี่ยวกับการขอรับรองมาตรฐาน GAP สับปะรด

2. อภิปรายผล

ในการศึกษาเรื่อง การผลิตสับปะรดตามระบบการจัดการคุณภาพและมาตรฐาน โรงงานของเกษตรกรในอำเภอนครไทย จังหวัดพิษณุโลก ของกลุ่มตัวอย่างเกษตรกรสองกลุ่ม คือ เกษตรกรผู้ปลูกสับปะรดโรงงานที่ได้รับรองมาตรฐาน GAP กับเกษตรกรผู้ปลูกสับปะรดโรงงานทั่วไป ผู้ศึกษาสามารถอภิปรายผลของการศึกษา โดยมีรายละเอียดดังต่อไปนี้

2.1 ด้านเศรษฐกิจของเกษตรกรผู้ปลูกสับปะรดโรงงาน

จากการศึกษาและเปรียบเทียบ สภาพทางเศรษฐกิจของเกษตรกรผู้ปลูกสับปะรด โรงงาน พบว่า เกษตรกรผู้ปลูกสับปะรดโรงงานที่ได้รับรองมาตรฐาน GAP มีต้นทุนการผลิตเฉลี่ย 8,128.75 บาท ได้รับผลผลิตสับปะรดเฉลี่ย 3,625 กิโลกรัมต่อไร่ ราคาขายผลผลิตสับปะรดกิโลกรัม ละ 4.5 บาท เกษตรกรได้ผลกำไรในการผลิตสับปะรด 8,183.75 บาทต่อไร่ ส่วนเกษตรกรผู้ปลูก สับปะรดโรงงานทั่วไป มีต้นทุนการผลิตเฉลี่ย 6,300.27 บาท ได้รับผลผลิตสับปะรดเฉลี่ย 3,051.25 กิโลกรัมต่อไร่ ราคาขายผลผลิตสับปะรดกิโลกรัมละ 4.5 บาท เกษตรกรได้ผลกำไรในการผลิต สับปะรด 7,430.36 บาทต่อไร่ เมื่อเปรียบเทียบผลกำไรของเกษตรกรทั้ง 2 กลุ่มแล้วพบว่า กำไรจาก การผลิตสับปะรดโรงงานระหว่างเกษตรกรผู้ปลูกสับปะรดโรงงานที่ได้รับรองมาตรฐาน GAP ได้ผลกำไรสูงกว่าเกษตรกรผู้ปลูกสับปะรดโรงงานทั่วไป ประมาณ 753.39 บาทต่อไร่ จึงเป็นข้อมูล สำคัญในการส่งเสริมให้เกษตรกรเข้าร่วมผลิตสับปะรดตามระบบการจัดการคุณภาพ เพื่อพัฒนาทั้ง ด้านการผลิต คุณภาพของผลผลิต ให้มีปริมาณและรายได้เพิ่มขึ้น ซึ่งสอดคล้องกับ นภาลักษณ์ เสมอใจ (2558: 10) ได้ศึกษา การใช้เทคโนโลยีการผลิตสับปะรดให้ได้คุณภาพดีของเกษตรกร ในจังหวัด ราชบุรี พบว่า สภาพทางเศรษฐกิจเกษตรกรที่ผลิตสับปะรดตามระบบเกษตรที่ดีที่เหมาะสม มีรายได้ จากการผลิตสับปะรดเฉลี่ย 219,837.84 บาทต่อปี และมีรายได้ของครัวเรือนรวมทั้งหมดเฉลี่ย 335,500 บาทต่อปี ซึ่งมากกว่าเกษตรกรที่ผลิตสับปะรดแบบทั่วไปที่มีรายได้จากการผลิตสับปะรด เฉลี่ย 152,364.86 บาทต่อปีและรายได้ของครัวเรือนรวมทั้งหมดเฉลี่ย 234,034.67 บาทต่อปีด้าน ผลผลิตสับปะรดต่อไร่เฉลี่ย มีความแตกต่างกัน โดยเกษตรกรที่ผลิตสับปะรดตามระบบเกษตรที่ดี ที่เหมาะสมมีผลผลิตสับปะรดต่อไร่เฉลี่ย 5,826.67 กิโลกรัม ซึ่งสูงกว่าเกษตรกรที่ผลิตสับปะรดแบบ ทั่วไปที่มีผลผลิตสับปะรดต่อไร่เฉลี่ย 4,520 กิโลกรัม ด้านต้นทุนการผลิตเกษตรกรที่ผลิตสับปะรด ตามระบบเกษตรที่ดีที่เหมาะสม มีต้นทุนการผลิตสับปะรดต่อไร่เฉลี่ย 25,929.76 บาท และเกษตรกร ที่ผลิตสับปะรดแบบทั่วไปมีต้นทุนการผลิตสับปะรดต่อไร่เฉลี่ย 25,324.28 บาท เมื่อพิจารณา เกษตรกรทั้งสองกลุ่มพบว่าต้นทุนการผลิตที่ใกล้เคียงกัน แต่เมื่อพิจารณาผลผลิตเฉลี่ยต่อไร่และ

รายได้จากการผลิตสับปะรด จะเห็นว่าเกษตรกรที่ผลิตสับปะรดตามระบบเกษตรที่ดีที่เหมาะสมมีผลผลิตเฉลี่ยต่อไร่และรายได้จากการผลิตสับปะรดสูงกว่าเกษตรกรที่ผลิตสับปะรดแบบทั่วไป

2.2 สภาพการผลิตสับปะรดโรงงานของเกษตรกร

เกษตรกรทั้งสองกลุ่ม มีลักษณะการผลิตใกล้เคียงกัน ทั้งนี้เนื่องจากสภาพพื้นที่และสภาพภูมิอากาศมีลักษณะใกล้เคียงกันหรือไม่มีความแตกต่าง ในด้านของพันธุ์สับปะรดที่เกษตรกรทั้ง 2 กลุ่มใช้ปลูกคือ สับปะรดพันธุ์ปัตตาเวีย และจำหน่ายผลผลิตผ่านแพ่งพ่อค้าคนกลางที่จะทำไปส่งที่โรงงานแปรรูปสับปะรดในภาคกลาง ซึ่งสอดคล้องกับ สุภิญญา สันตะกิจ (2555: 93) ได้ศึกษา การผลิตสับปะรดของเกษตรกรในอำเภอหัวหิน จังหวัดประจวบคีรีขันธ์ พบว่า เกษตรกรผู้ปลูกสับปะรดในอำเภอหัวหินปลูกสับปะรดพันธุ์ปัตตาเวีย เพราะเกษตรกรจำหน่ายผลผลิตแก่โรงงานสับปะรด โดยสับปะรดพันธุ์ปัตตาเวียเป็นพันธุ์ที่โรงงานต้องการและมักใช้ในการแปรรูปสับปะรด

2.3 ความรู้ของเกษตรกรเกี่ยวกับการผลิตสับปะรดตามระบบการจัดการคุณภาพและตามมาตรฐานโรงงาน

เกษตรกรผู้ปลูกสับปะรดโรงงานที่ได้รับรองมาตรฐาน GAP และเกษตรกรผู้ปลูกสับปะรดโรงงานทั่วไป มีความรู้ความพื้นฐานในการผลิตสับปะรดตามระบบการจัดการคุณภาพและตามมาตรฐานโรงงาน ซึ่งเกษตรกรทั้งสองกลุ่มส่วนใหญ่ตอบถูกในทุกประเด็นคำถาม แสดงว่าเกษตรกรผู้ปลูกสับปะรดโรงงานทั่วไปก็มีความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับการผลิตสับปะรดตามระบบการจัดการคุณภาพและตามมาตรฐานโรงงาน ส่วนสาเหตุที่ไม่ได้ขอรับรองมาตรฐาน GAP เนื่องจาก เกษตรกรปลูกสับปะรดในพื้นที่ไม่มีเอกสารสิทธิ์ จึงทำให้ไม่สามารถขอรับรองมาตรฐาน GAP สับปะรดได้ โดยเป็นปัญหาหนึ่งที่ควรได้รับการแก้ไขปัญหามาจากภาครัฐ ให้สามารถแก้ไขหรือมีชื่อยกเว้นผลผลิตที่จะขอรับรองมาตรฐาน GAP ซึ่งเป็นส่วนสำคัญที่จะแก้ปัญหาด้านปริมาณผลผลิต และผลกำไรต่อไร่ที่ได้รับสูงขึ้น จะส่งผลให้เกษตรกรผู้ปลูกสับปะรดโรงงานทั่วไปเห็นความสำคัญของการปลูกสับปะรดตามระบบการจัดการคุณภาพ GAP นำไปสู่ผลกำไรที่เพิ่มมากขึ้น ส่วนสาเหตุอื่นๆที่เกษตรกรไม่ขอรับรองมาตรฐาน GAP สับปะรด เช่น เกษตรกรยังไม่เห็นความสำคัญของการขอรับรองมาตรฐาน GAP สับปะรดเนื่องจากราคาขายสับปะรดไม่แตกต่างกัน และเกษตรกรไม่มีความรู้เกี่ยวกับการขอรับรองมาตรฐาน GAP สับปะรด เกษตรกรผู้ปลูกสับปะรดโรงงานในอำเภอนครไทยควรรวมตัวกันในการเข้าร่วมโครงการแปลงใหญ่สับปะรด เพื่อเพิ่มขีดความสามารถในการผลิตสับปะรดให้ดียิ่งขึ้น เป็นการผลักดันให้เกษตรกรรวมกลุ่มในการผลิตเพื่อร่วมกันจัดหาปัจจัยการผลิตที่มีคุณภาพ ราคาเป็นธรรม เพื่อลดต้นทุน เพิ่มประสิทธิภาพการผลิต และเข้าถึงการสนับสนุนของหน่วยงานภาครัฐ ทั้งในด้านความรู้เทคโนโลยีในการ

การตลาด รวมถึงงบประมาณในการผลิตสับปะรดให้ได้คุณภาพ ซึ่งสอดคล้องกับ จีรวิทย์ มงคล (2557: 63) ได้ศึกษา ความต้องการการส่งเสริมการเกษตรแปลงใหญ่ของเกษตรกรในจังหวัด สกลนคร พบว่า เกษตรกรมีความต้องการสนับสนุนในประเด็นเรื่องด้านการจัดหาตลาดให้กับ สินค้า สนับสนุนปัจจัยการผลิต องค์ความรู้ในการผลิต สนับสนุนการเข้าสู่มาตรฐาน GAP และ ความต้องการสนับสนุนแหล่งเงินทุน

2.4 การปฏิบัติของเกษตรกรในการผลิตสับปะรดตามระบบจัดการคุณภาพและตาม มาตรฐานโรงงาน

จากการศึกษา พบว่า เกษตรกรผู้ปลูกสับปะรดโรงงานที่ได้รับรองมาตรฐาน GAP และเกษตรกรผู้ปลูกสับปะรดโรงงานทั่วไป มีการปฏิบัติตามระบบจัดการคุณภาพและตาม มาตรฐานโรงงาน สอดคล้องกับ วรุณี ศรีแสง (2550: 65) ศึกษา การยอมรับเทคโนโลยีการผลิต สับปะรด ของสมาชิกกลุ่มเกษตรกรผู้เข้าร่วมโครงการส่งเสริมการผลิตสินค้าเกษตรที่ปลอดภัยและได้ มาตรฐาน ตำบลเขาคันทรง อำเภอศรีราชา จังหวัดชลบุรี พบว่า เกษตรกรมากกว่าครึ่งหนึ่งยอมรับ และปฏิบัติตามเกษตรที่ดีที่เหมาะสมของเทคโนโลยีการผลิตสับปะรด ส่วนการปฏิบัติที่แตกต่างกัน คือ ในด้านสุขลักษณะและความสะอาด ในประเด็น การมีความรู้ความเข้าใจ หรือได้รับการ ฝึกอบรมสุขลักษณะส่วนบุคคล เพื่อให้สามารถปฏิบัติงานได้อย่างถูกสุขลักษณะ และการมีความรู้ หรือได้รับการฝึกอบรมที่เกี่ยวข้องกับการปฏิบัติทางการเกษตรที่ดี จะเห็นได้ว่าเกษตรกรผู้ปลูก สับปะรดโรงงานที่ได้รับรองมาตรฐาน GAP จะปฏิบัติเป็นประจำทั้ง 2 ประเด็น ส่วนเกษตรกรผู้ ปลูกสับปะรดโรงงานทั่วไป จะปฏิบัติเป็นบางครั้งทั้ง 2 ประเด็น ในด้านการบันทึกข้อมูล ใน ประเด็น การบันทึกข้อมูลการปฏิบัติงานในขั้นตอนการผลิตทุกอย่างสม่ำเสมอ สามารถตรวจสอบ ย้อนกลับได้ จะเห็นได้ว่าเกษตรกรผู้ปลูกสับปะรดโรงงานที่ได้รับรองมาตรฐาน GAP จะปฏิบัติเป็น ประจำ ส่วนเกษตรกรผู้ปลูกสับปะรดโรงงานทั่วไป จะปฏิบัติเป็นบางครั้ง

2.5 ปัญหาของเกษตรกรในการผลิตสับปะรดตามระบบการจัดการคุณภาพและตาม มาตรฐานโรงงาน

เกษตรกรผู้ปลูกสับปะรดโรงงานทั้ง 2 กลุ่ม มีปัญหาในการผลิตสับปะรดโรงงาน คือ หน่อพันธุ์สับปะรดมีราคาแพง จึงทำให้ต้นทุนในการผลิตสับปะรดสูง และเกษตรกรผู้ปลูก สับปะรดโรงงานทั่วไปยังมีปัญหาขาดแหล่งหน่อพันธุ์ดี จึงเป็นสาเหตุที่ทำให้มีผลผลิตต่ำ และได้ คุณภาพไม่ตรงตามความต้องการของโรงงาน สอดคล้องกับศิริลักษณ์ ใจขาว (2539: 2) ศึกษาการ ปฏิบัติของเกษตรกรในการปลูกสับปะรดตามคำแนะนำของโรงงานอุตสาหกรรมกับคุณภาพของ ผลผลิต ในตำบลบ้านเสด็จ จังหวัดลำปาง พบว่าปัญหาคุณภาพของสับปะรดไม่ตรงกับความ ต้องการของโรงงาน ซึ่งเป็นสาเหตุที่ทำให้ทางโรงงานปฏิเสธการรับซื้อจากเกษตรกรและทำให้

ราคาของสับปะรดลดลง หากเกษตรกรทำให้คุณภาพของสับปะรดดีขึ้น โดยเปลี่ยนวิธีการผลิต สับปะรดจากวิถีทางธรรมชาติมาเป็นการใช้เทคโนโลยีในการผลิต ซึ่งนอกจากจะทำให้สับปะรดมี คุณภาพดี ตรงกับความต้องการของโรงงานแล้ว ราคาสับปะรดย่อมจะดีขึ้นตามคุณภาพของผลผลิต และปัญหาที่เกษตรกรไม่ดำเนินการขอรับรองมาตรฐาน GAP สำหรับสับปะรด จากกรมวิชาการ เกษตร เนื่องจาก เกษตรกรปลูกสับปะรดในพื้นที่ไม่มีเอกสารสิทธิ์ จึงทำให้ไม่สามารถขอรับรอง มาตรฐาน GAP สับปะรดได้ เกษตรกรยังไม่เห็นความสำคัญของการขอรับรองมาตรฐาน GAP สับปะรดเนื่องจากราขายสับปะรดไม่แตกต่างกัน และเกษตรกรไม่มีความรู้เกี่ยวกับการขอการ รับรองมาตรฐาน GAP สับปะรด

2.6 ความต้องการการส่งเสริมของเกษตรกรในการผลิตสับปะรดตามระบบการจัดการ คุณภาพและตามมาตรฐานโรงงาน

จากการศึกษา พบว่า ความต้องการการส่งเสริมของเกษตรกรในการผลิตสับปะรด ตามระบบการจัดการคุณภาพและตามมาตรฐาน โรงงาน เกษตรกรผู้ปลูกสับปะรดโรงงาน คือ การบูรณาการของหน่วยงานของรัฐ องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น และภาคเอกชน ในการจัดหา งบประมาณสนับสนุน ช่วยเหลือการผลิตสับปะรดตามระบบการจัดการคุณภาพ และ มีการ ถ่ายทอดเทคโนโลยีเพื่อเพิ่มประสิทธิ ภาพการผลิต ลดต้นทุนการผลิต และเพิ่มคุณภาพผลผลิต ควร มีการอบรมการผลิตสารอินทรีย์เพื่อป้องกันกำจัดศัตรูพืชเพื่อลดปริมาณการใช้สารเคมี ควรมีการให้ ความรู้ด้านการใช้สารเคมีที่ถูกต้องอย่างสม่ำเสมอ ควรอบรมให้เกษตรกรสามารถเป็นผู้ตรวจ รับรองผลผลิตสับปะรดที่ผลิตตามระบบการจัดการคุณภาพเบื้องต้นด้วยตนเอง และควรมีการอบรม ทบทวนความรู้เรื่องการผลิตสับปะรดตามระบบการจัดการคุณภาพและตามมาตรฐาน โรงงาน สอดคล้องกับ จินตนา ปัญจะ (2553: 122) ศึกษาความพร้อมของเกษตรกรในการปลูกสับปะรด ได้ เสนอแนะว่า ภาครัฐควรสนับสนุนให้ความรู้ในด้านวิชาการ เทคนิคการผลิตที่ถูกต้องในการผลิต สับปะรดให้แก่เกษตรกรอย่างทั่วถึง โดยเฉพาะเรื่องเกษตรดีที่เหมาะสม (GAP) หรือจัดทำแปลง สาธิตเพื่อเป็นแหล่งศึกษาหาความรู้ของเกษตรกร เพื่อให้เกษตรกรสามารถผลิตสับปะรดที่มี คุณภาพตามมาตรฐานโรงงานได้มากยิ่งขึ้น ดังนั้นในส่วน of ภาครัฐจึงควรมีการบูรณาการในการ ส่งเสริมให้ความรู้กับเกษตรกรในการผลิตสับปะรดตามระบบการจัดการคุณภาพ และมีความ ร่วมมือกับโรงงานแปรรูปในการให้ความรู้ในการผลิตสับปะรดให้ได้มาตรฐาน และตรงกับความ ต้องการของโรงงาน เพื่อให้เกษตรกรสามารถผลิตสับปะรดที่มีคุณภาพและได้มาตรฐาน โรงงาน

3. ข้อเสนอแนะ

3.1 ข้อเสนอแนะในการนำผลการวิจัยไปใช้

3.1.1 ควรสนับสนุนความรู้เกี่ยวกับการผลิตสับปะรดตามระบบการจัดการคุณภาพ และตามมาตรฐานโรงงานให้เกษตรกรผู้ปลูกสับปะรดโรงงาน โดยผ่านทางผู้นำชุมชน เช่น กำนัน ผู้ใหญ่บ้านในพื้นที่ เพื่อให้เกษตรกรผู้ปลูกสับปะรดมีการผลิตสับปะรดที่มีคุณภาพและได้ มาตรฐานตรงตามความต้องการของโรงงาน โดยเฉพาะข้อมูล การคาดการณ์ราคาซื้อขายผลผลิตของ โรงงาน

3.1.2 ควรส่งเสริมให้เกษตรกรผู้ปลูกสับปะรดโรงงาน ในอำเภอนครไทย จังหวัด พิษณุโลก เข้าสู่การรับรองมาตรฐาน GAP

3.1.3 ส่งเสริมและถ่ายทอดทอดความรู้ให้กับเกษตรกรให้เห็นถึงความสำคัญของการ ฝึกอบรมที่เกี่ยวกับการปฏิบัติทางการเกษตรที่ดี และการบันทึกข้อมูล เพื่อให้เกษตรกรได้มี ความรู้ในการผลิตสับปะรดตามระบบการจัดการคุณภาพ และสามารถตรวจสอบย้อนกลับในการ ผลิตสับปะรดได้

3.1.4 ควรตรวจสอบทบทวนว่าทำไมเกษตรกรผู้ปลูกสับปะรดโรงงานทั่วไป จึงไม่ ปฏิบัติเป็นประจำ เพื่อนำมาปรับปรุงให้สามารถปฏิบัติได้ เช่น เรื่องของสุขลักษณะและความ สะอาด เกษตรกรผู้ปลูกสับปะรดโรงงานทั่วไป ยังขาดความรู้ความเข้าใจจึงไม่ได้ปฏิบัติ หรือใน เรื่องการบันทึกข้อมูล เกษตรกรยังขาดความเข้าใจ หรือการบันทึกข้อมูลยากเกินไป ซึ่งจะทำให้ได้ ข้อมูลที่ชัดเจนตรงสภาพข้อเท็จจริง นำไปปรับปรุงการปฏิบัติของเกษตรกรผู้ปลูกสับปะรดโรงงาน ทั่วไป ได้อย่างถูกต้องและมีประสิทธิภาพ

3.1.5 ควรนำประเด็นความต้องการของเกษตรกร ในด้านการบูรณาการของ หน่วยงานของรัฐ องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น และภาคเอกชน ในการจัดหางบประมาณสนับสนุน ช่วยเหลือการผลิตสับปะรดตามระบบการจัดการคุณภาพ ขึ้นพิจารณาถึงความเป็นไปได้ในการ สนับสนุน

3.1.6 ควรนำปัญหา/อุปสรรค เข้าสู่แผนพัฒนาการเกษตรในระดับตำบล/อำเภอ/ จังหวัด เพื่อบูรณาการกับหน่วยงานต่างๆ โดยเฉพาะในระดับตำบล เนื่องจากปัญหาบางอย่าง สามารถแก้ไขและช่วยเหลือได้ในระดับท้องถิ่น เช่น จัดหาแหล่งน้ำธรรมชาติ เป็นต้น

3.1.7 เกษตรกรผู้ปลูกสับปะรดโรงงานมีความพร้อมที่จะขอรับการรับรอง มาตรฐาน GAP สับปะรด แต่มีปัญหาในเรื่องเอกสารสิทธิ์ จึงควรดำเนินการแก้ปัญหาในระดับ นโยบายต่อไป

3.1.8 สนับสนุนเกษตรกรผู้ปลูกสับปะรดโรงงานเข้าร่วมโครงการแปลงใหญ่สับปะรด เพื่อให้ได้รับการสนับสนุนจากภาครัฐมากขึ้น

3.2 ข้อเสนอแนะในการวิจัยครั้งต่อไป

3.2.1 การวิจัยในครั้งนี้ เป็นการศึกษา ระบบการผลิตสับปะรดโรงงานตามระบบการจัดการคุณภาพและตามมาตรฐานโรงงานของเกษตรกรในอำเภอนครไทย จังหวัดพิษณุโลก เท่านั้น การวิจัยครั้งต่อไปควรทำวิจัยในอำเภออื่นๆ ของจังหวัดพิษณุโลก ที่มีการปลูกสับปะรด เพื่อจะได้นำผลการวิจัยไปใช้ประโยชน์ในการวางแผนส่งเสริมการเกษตรต่อไป

3.2.2 ศึกษาถึงบทบาทหน้าที่ของเจ้าหน้าที่ส่งเสริมการเกษตรที่มีผลต่อการสนับสนุนอาชีพเกษตรกรของเกษตรกรผู้ปลูกสับปะรดโรงงาน เช่น การเผยแพร่ความรู้เกี่ยวกับเทคนิคด้านการผลิตเพื่อให้ได้คุณภาพตามความต้องการของโรงงาน เป็นไปอย่างทั่วถึงหรือไม่ มีผลถึงเกษตรกรหรือไม่

